

Låga stensättningar och en rest sten i Kolstad

Arkeologisk förundersökning 2023

L1957:1614, L1957:1323 m.fl., Kolstad 39:33, Köping socken,
Borgholms kommun, Kalmar län, Öland

Cecilia Ring

Arkeologisk rapport 2024:6

MUSEIARKEOLOGI SYDOST
– en del av Kalmar läns museum

Låga stensättningar och en rest sten i Kolstad

Arkeologisk förundersökning 2023

L1957:1614, L1957:1323 m.fl., Kolstad 39:33, Köping socken,
Borgholms kommun, Kalmar län, Öland

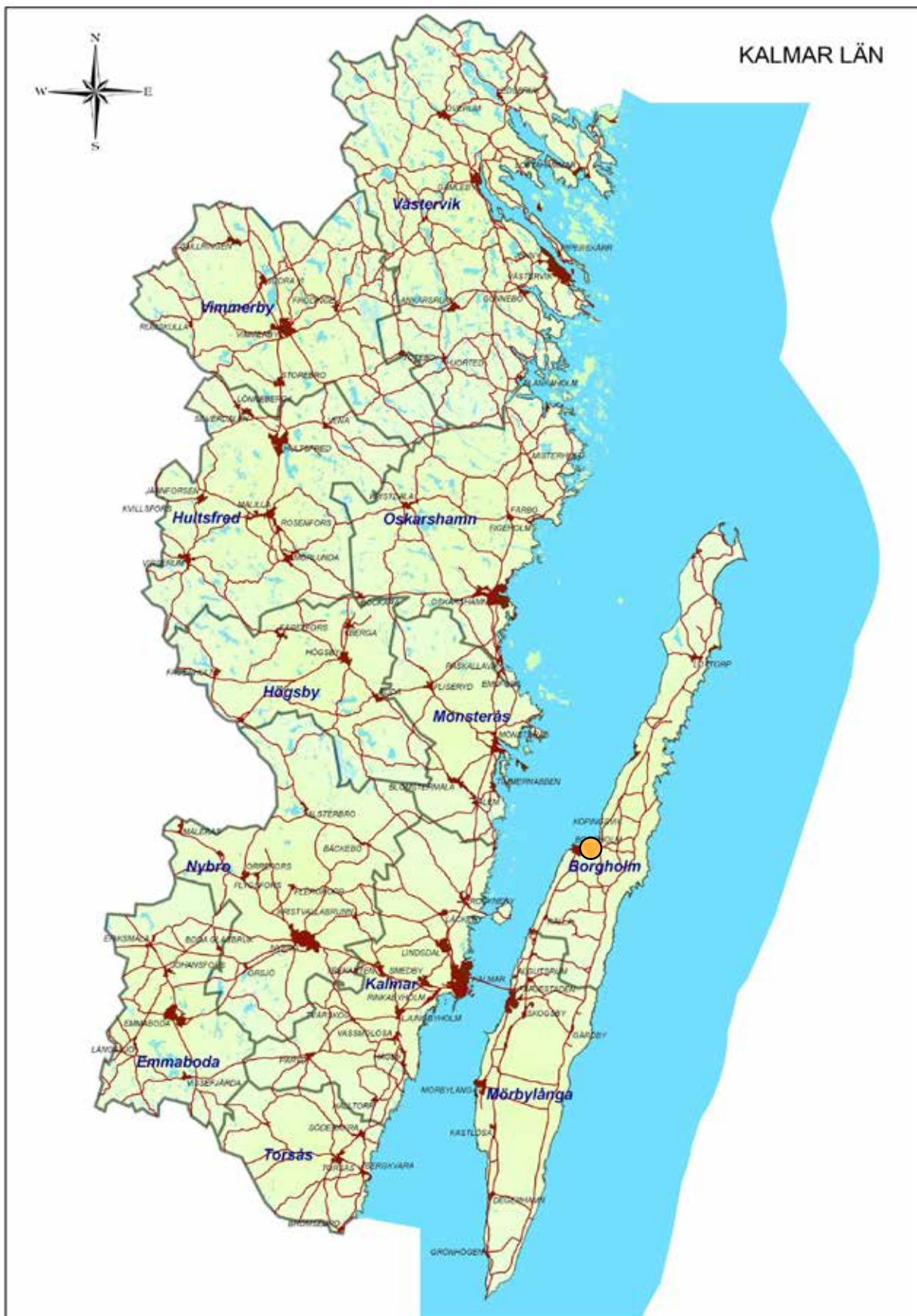
Författare
Copyright
Redaktion
Kartor

Cecilia Ring
Kalmar läns museum 2024
Anna-Karin Karlsson, Stefan Siverud
Publicerade i enlighet med tillstånd
507-98-2848 från Lantmäteriverket
Kalmar läns museum
1400-352X

Förlag
ISSN

Innehåll

Sammanfattning	7
Inledning	8
Topografi och fornlämningsmiljö	10
Syfte och frågeställningar	13
Metod och genomförande	15
Resultat	16
Tolkning	20
Åtgärdsförslag	21
Utvärdering	22
Referenser	23
Tekniska och administrativa uppgifter	24
Bilagor	25

Karta över Kalmar län med platsen markerad.

Sammanfattning

I samband med planerad byggnation på fastigheten Kolstad 39:33 genomförde Museiarkeologi sydost/Kalmar läns museum en förundersökning under två dagar i oktober 2023.

I närheten av fastigheten fanns sedan tidigare tre registrerade gravfält. Två av dem var delvis undersökta och det tredje borttaget men under bevakning.

År 2019 gjordes en förundersökning i anslutning till det nu aktuella förundersökningsområdet. Då konstaterades det att ena gravfältet, i väster, hade

en vidare utbredning än den tidigare registrerade. Gravfältet i norr kunde dock konstateras vara något mindre än vad som tidigare antagits. Det tredje gravfältet i sydöst kom inte att beröras alls.

En metaldetektorundersökning genomfördes efter det att schaktningen gjorts men inga fynd påträffades.

Vid den nu aktuella förundersökningen registrerades ytterligare tre gravar, två låga stensättningar och rester efter en rest sten. Detta gjorde att gravfält L1957:1614 utökas ytterligare åt norr.

Inledning

Borgholms kommun planerar att ta fram en detaljplan för området Kolstad 39:33, Köping socken (fig 1). 2019 gjordes en arkeologisk förundersökning inför detaljplanearbete. Förundersökningen var lokaliserad till ytterkanterna av det nu aktuella området. Idag har förutsättningarna ändrats och behov av att utöka detaljplanen föreligger. Det innebär att de centrala delarna av ytan, har undersökts under hösten 2023.

Undersökningen genomfördes av Museiarkeologi sydost/Kalmar läns museum under två dagar i oktober.

I närområdet och delvis inom exploateringsytan fanns sedan tidigare förhistoriska lämningar registrerade. Dessa utgörs av tre gravfält, L1957:1323 och L1957:1399 i söder, L1957:1614 i väst och Köping L1957:2672 i nordost.

Figur 1. Översikt, förundersökningsplatsens placering.

Topografi och fornlämningsmiljö

Exploateringsytan är belägen på en tidigare skogbevuxen yta mellan två sommarstugeområden. Området var vid undersökningstillfället avverkat från större träd och i närtid rensat på sly. I den norra delen av området, som en förlängning av gravfältet, L1957:1614, löper en mindre höjdrygg. I den södra och nordöstra delen av ytan är terrängen mer låglänt. Det låglänta området var vid tillfället för förundersökningen våren 2019, mycket fuktigt. Vid undersökningen 2023 var det torrare men gick att se att det periodvis såt vattnet inom ytan. . Möjligen är det så att det tidigare varit en våtmark.

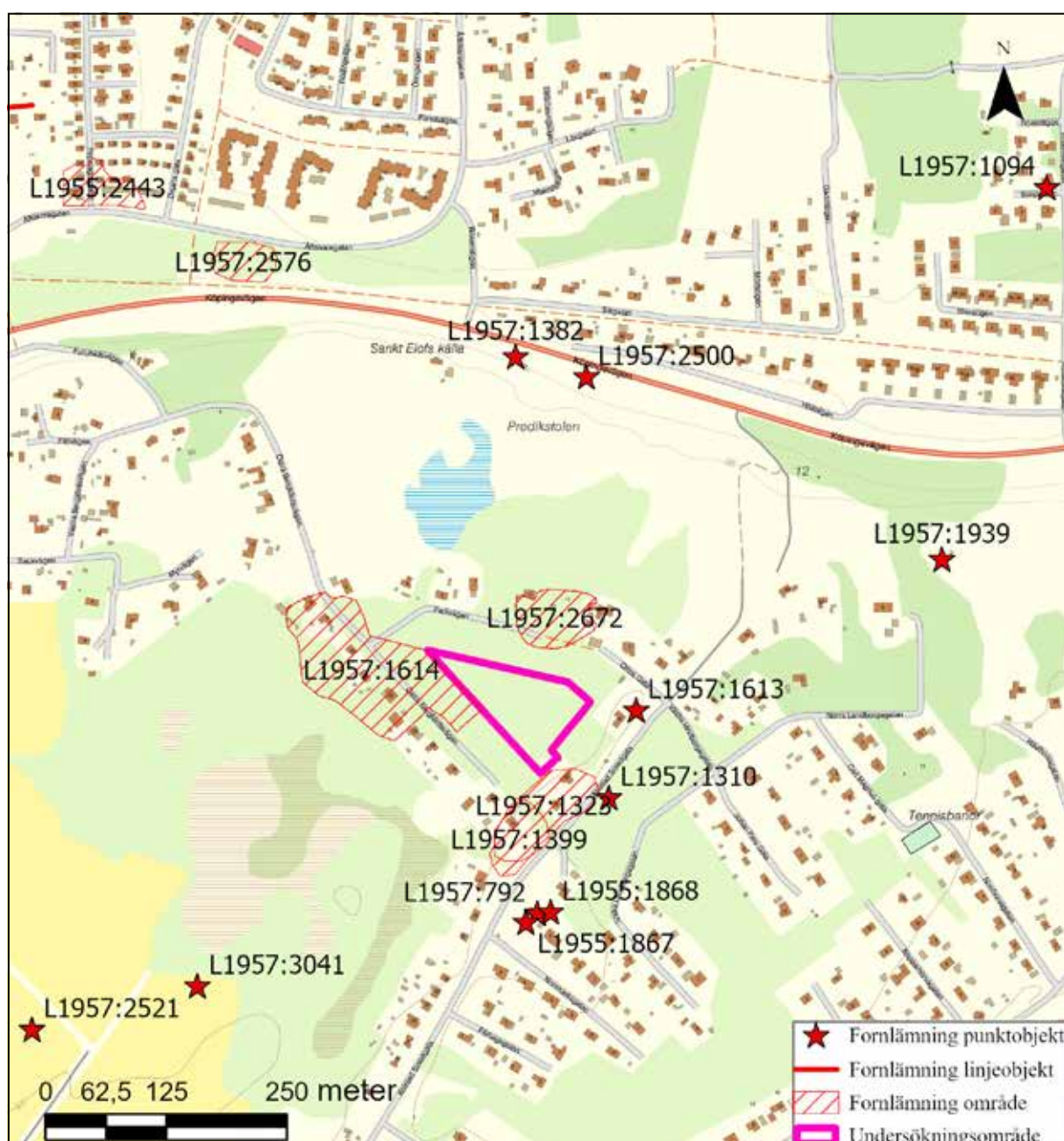
Den nu aktuella exploateringsytan ligger mitt mellan de ytor som förundersöktes 2019, samt strax norr härom. Vid 2019-års undersökning visade det sig att det registrerade gravfältet L1957:1614 (fig. 2), i den nordväst delen av området, hade större utbredning än vad som tidigare varit känt då ytterligare åtta synliga gravar kunde registreras. Samtidigt kunde det genom schaktning påvisas att gravfältet i norr, L1957:2672, hade en mindre utbredning åt söder. Vid förundersökningen, 2019, gjordes det även inledningsvis en metalldetektering. Detekteringen genomfördes av Jonas Paulsson (Kula AB). Vid tillfället påträffades en hästsko som kunde dateras till tiden före 1850. Inom den nu aktuella förundersökningssytan iakttogs, vid detta tillfälle, vad som tolkades som en möjlig grav.

I den västra delen av området ligger gravfält L1957:1614. I fornminnesregistret är det registrerat som ett, ca 170 x 70–90 m (NV-SÖ) stort, delvis undersökt gravfält. Sex av gravarna verkar vara undersökta vid två olika tillfällen. Dels 1960

då två fyndlösa stensättningar undersöktes, dels 1970 då fyra låga stensättningar, 5–6 m diameter, helt eller delvis med kantkedja undersöktes (Fornsök). Fynd av obrända ben tillvaratogs i 2 av stensättningarna samt oornerad keramik. 1990 observerades, vid ett besök på platsen, ytterligare minst 10 nya gravar (Fornsök). De var 4–7 m i diameter, ungefär 0,1–3 m höga och helt övertorvade. I ytan syntes enstaka uppstickande stenar. Det är osäkert om de ingår i den nuvarande utbredningen av fornlämningen i Fornreg.

I den norra delen finns gravfält L1957:2672, ca 80x70 m stort, bestående av sex fornlämningar, varav en grav är undersökt och borttagen samt två osäkra. En större stensättning/röse på ca 8 m i diameter, 0,5–0,8 m högt observerades 1970 nordost om huset men är ej registrerat (Fornsök). Cirka 30 m åt SSÖ syns två stensättningar, 8–10 m i diameter, kraftigt övervuxna. Vid en arkeologisk slutundersökning år 1970 undersöktes en stensättning skadad av husbygge (Kolstad 10:63) (Fornsök). Den var 7 m i diameter och 0,5 m hög, med tydlig gravgömma, brända ben och en flinta. I söder fanns enligt inventeringen 1976 två stensättningar samt tre osäkra.

Precis utanför exploateringsområdet i söder finns ytterligare ett gravfält L1957:1323 och L1957:1399. I söder fanns enligt inventeringen 1976 två stensättningar samt tre osäkra. De fem stensättningarna (L1957:1399) undersöktes och borttogs 1980, (Schulze 2004). En av gravarna kunde med säkerhet dateras till bronsålder medan de andra var mer tveksamma och det konstaterades att gravfältet hade använts både under brons- och järnålder. Det är dock osäkert om hela gravfältet är

Lämnings-nummer	Typ
L1955:1867	Stensättning
L1955:1868	Flatmarksgrav
L1955:2443	Boplatsoområde
L1957:792	Stensättning
L1957:1094	Röse
L1957:1170	Gravfält

Lämnings-nummer	Typ
L1957:1310	Stensättning
L1957:1323	Gravfält
L1957:1382	Källa med tradition
L1957:1399	Gravfält
L1957:1613	Stensättning
L1957:1614	Gravfält

Lämnings-nummer	Typ
L1957:1939	Stensättning
L1957:2500	Härd
L1957:2521	Fyndplats
L1957:2576	Boplat
L1957:2672	Gravfält
L1957:3041	Fyndplats

Figur 2. Karta med fornlämningar i närområdet.

undersökt och i Fornreg är det fortfarande en del som är klassat som bevakningsobjekt. Samtidigt undersöktes tre runda stensättningar (L1955:1867, L1957:792, L1955:1868) strax söder om gravfälten L1957:1323 och L1957:1399. I gravarna påträffades bland annat fynd i form av fragment av en kam och en fibula som daterade gravarna till folkvandringstid. Gravarna har tolkats ingå i ett tidigare sammanhängande gravfält med L1957:1323 och 1399. I öster har det också funnits en grav L1957:1613 som enligt Fornreg ska vara undersökt och borttagen 1965. Söder om denna, i anslutning till gravfältet L1957:1323 fanns tidigare en stensättning, L1957:1310, nu borttagen för en väg.

Gravfälten i Köpings socken, liksom i de närliggande socknarna är koncentrerade till de västra delarna, och till största delen anlagda på västra landborgen (Beskow Sjöberg 1987). På ansylus- och littorinavallen i öster är gravfälten inte lika tydliga och arkeologiska undersökningar har visat att de många gånger kan var översandade eller överodlade Under 1960–70-talen undersöktes ett stort anta av dessa överodlade gravfält och de kunde till största delen dateras till äldre järnålder. Då det är mindre antal gravar undersökt i den västra delen är det svårare att datera dem (ibid. 1987).

Syfte och frågeställningar

Syftet med förundersökningen var att konstatera om det fanns fler gravar inom det nu planerade exploateringsområdet som ej var synliga ovan mark, samt om det fanns andra idag ej synliga lämningar, tex kulturlager inom ytan.

Syftet med förundersökningen var att ge Länsstyrelsen ett beslutsunderlag inför prövning om

tillstånd till ingrepp i fornlämning och ligga till grund för företagarens planering. Förundersökningens ska fastställa och dokumentera fornlämningens karaktär, datering, utbredning och komplexitet samt ta tillvara fornfynd.

Figur 3. Schaktöversikt.

Metod och genomförande

En metalldetektering genomfördes efter det att sökschaktningen avslutats, och inriktades till att söka av de schaktade ytorna. Detta berodde på att terrängen med sly gjorde att det var svårt att söka över ytan innan den schaktats. Metalldetektoravsökningen utfördes av Jonas Paulsson, KULA AB under en dag, se bilaga 3.

Inledningsvis gjordes också en okulär besiktning av ytan. De gravar som då syntes och som låg utanför det registrerade fornlämningsområdet mättes även in. De gravar som påträffades under tiden för undersökningen mättes också in.

Vid undersökningen som genomfördes under två dagar då schakt med maskin över hela ytan, fig. 3. Schaktens placering anpassades efter de synliga lämningarna och till topografin i området.

Ett par ytor kom också att handrensas för att kunna bedöma om de framkomna konstruktionerna var gravar eller inte, fig. 3.

Fotografier togs med digitalkamera och har i efterhand registrerats i en för ändamålet avsedd accessdatabas. Alla schakt och anläggningar mättes in med GPS och beskrevs i IDA i fält.

Figur 4. Översiktsfoto över den östra delen av exploateringsytan. Foto från VSV.

Resultat

Vid förundersökningen grävdes 19 schakt med maskin spritt över ytan. Sammanlagt så schaktades 440 kvadratmeter, fig. 4.

Förundersökningen visade att det gravfält, L1957:1614 som är registrerat i den västra delen av undersökningsområdet och som vidgades i samband med den tidigare förundersökningen 2019, har en vidare utbredning åt norr än vad som tidigare kunnat fastställas.

Vid den nu aktuella förundersökningen påträffades en stenpackning (A4) i schakt 18 i samband med sökschaktningen. Den del som var i schaktet rensades och efter rensningen konstaterades att det rörde sig om en grav. Graven var uppbyggd av 0,1–0,4 meter stora stenar, främst kalkstenar. Den synliga delen var 2,9 x 1,2 meter och rund till formen, fig. 5.

Öster om grav 4 var en svag förhöjning i terrängen. För att kontrollera om det rörde sig om ytterligare en grav så torvades en 2,9x0,65 stor remsa av, fig 6. Under torven fanns en stenpackning av kalkstenar av samma typ som de i anläggning 4. Anläggningen tolkades som en grav (A5) och mättes in.

I schakt 20 påträffades två stående kalkstensflisor vilka sannolikt ursprungligen varit en och samma som brutits sönder. Dessa tolkades som nedersta delen av en sönderbruten rest sten, fig. 7. Norr om de resta stenarna syntes en tydlig nedgrävningskant ca 15 cm utanför dessa. Den nordligaste flisan var 55 cm bred och 40 cm hög. Den var kraftigt markfast och gick inte att rubba. Flisan bakom var 60 cm bred och 40 cm hög, fig. 8. Söder

om de resta kalkstenarna fanns en stenpackning av större stenar. En stubbe gjorde att det inte gick att rensa fram anläggningen i plan över hela ytan.

I de övriga schakten påträffades inget av antikvariskt intresse och undergrunden var, främst i den östra delen, mycket stenig, fig. 9.

Figur 5. Stenpackningen strax under grästorven tolkades som en grav, A4. Foto från V.

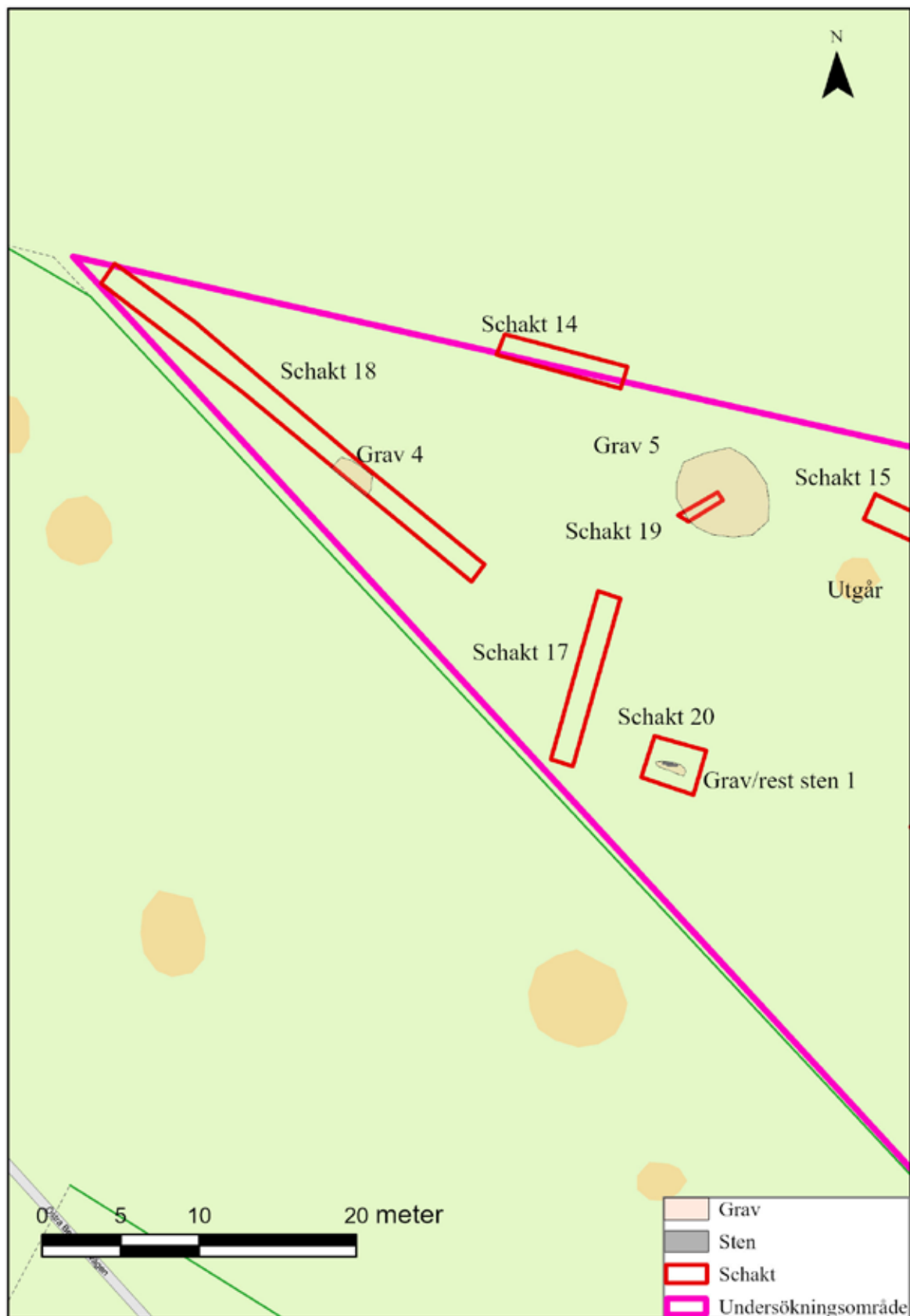
Figur 6. En mindre bit torvades av på anläggning A5. Foto från SV.

Figur 7. Den resta stenen i plan, närmast i bild syns stenpackningen.

Figur 8. Basen på den resta stenen. Foto från N.

Figur 9. Översikt över kontexter.

Tolkning

Vid förundersökningen 2019 upptäcktes och registrerades åtta nya stensättningar som ingick i gravfält L1957:1614 samt att gravfältet hade en vidare utbredning i norr och öster. Den nu utförda undersökningen visar på att gravfältet fortsätter ännu en liten bit norr ut. Vid den nu aktuella undersökningen påträffades två låga stensättningar i det närmaste osynliga ovan mark, samt basen av en rest sten vilket visar att det funnits olika gravformer inom gravfältet. Om det också är olika tidshorisonter är svårt att veta eftersom det inte gjorts några undersökningar av gravarna.

De gravar som tidigare undersökts i närområdet har kunnat härröras till olika tidsperioder och olika gravformer vilket tyder på att samma område har använts under en långt tid som

gravfält. På Klinta 5:20 i anslutning till Köpings skola har ett flertal gravar undersökts vid olika tidpunkter. Där har flertalet gravar, liksom de på det nu aktuella gravfältet L1957:1614, inte varit synliga ovan mark innan schaktning och där har även påträffats ett fundament till en rest kalksten (Schulze 1987). Detta visar att den här typen av gravfält inte är ovanliga i området.

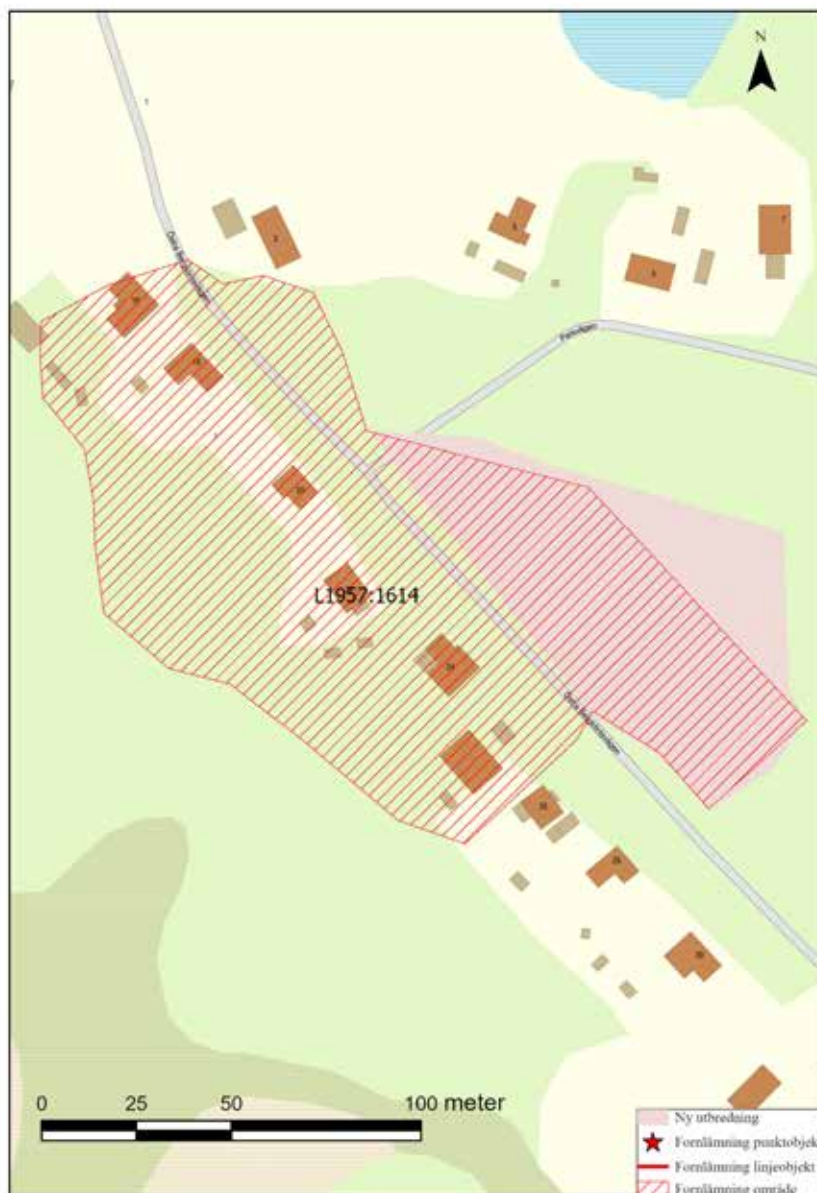
Låga stensättningar har många gånger daterats till äldre järnålder. Men nästan uteslutande har de gravar, från järnåldern, som undersökts i och i närområdet till Köpingsvik daterats till yngre järnåldern (Beskow Sjöberg 1987).

I övrigt är området låglänt och mycket stenrikt och inga ytterligare lämningar finns inom ytan.

Åtgärdsförslag

Museiarkeologi sydost rekommenderar att gravfältets, L1957:1614, utbredning mot norr utvidgas, fig. 10. Kommer exploateringen att inkräkta på fornlämningen krävs ytterligare antikvariska

undersökning av ytan. Kan tomternas placering planeras utifrån gravfältets begränsning kan man möjligen undvika undersökning av gravfältet. Detta beslutas av Länsstyrelsen i Kalmar län.

Figur 10.
Gravfält
L1957:1614 nya
utbredning.

Utvärdering

Syftet med förundersökningen var att konstatera om fler gravar idag ej synliga ovan mark finns inom den nu planerade exploateringsområdet samt om det fanns andra idag ej synliga lämningar, tex kulturlager inom ytan. Förundersökningen har kunnat visa på att gravfältet L1957:1614 har en

vidare utbredning, och flera olika former, än den tidigare kända och måste utvidgas i norr. I samband med undersökningen har det också kunnat påvisas att inga andra lämningar än gravfältet finns inom ytan.

Referenser

Beskow-Sjöberg, M & Arnell, K-H (red.). 1987. *Ölands järnåldersgravfält Vol. 1 Alböke, Köpings, Räpplinge, Löts, Egby, Bredsätra och Gärdslösa socknar*. Stockholm: Riksantikvarieämbetet och Statens historiska museer

Ring, C. *Mellan gravfälten Förundersökning 2019 Kolstad 39:33, Raä 37:1, 193:1, Köping socken, Borgholms kommun, Kalmar län, Öland*. Kalmar läns museum. Arkeologisk rapport 2019:12

Schulze, H 1987. Köpings socken red. Beskow-Sjöberg, Margareta & Arnell, Kjell-Håkan (red.). *Ölands järnåldersgravfält Vol. 1 Alböke, Köpings, Räpplinge, Löts, Egby, Bredsätra och Gärdslösa socknar*. Stockholm: Riksantikvarieämbetet och Statens historiska museer

Schulze, H. 2004. *Köpingsvik på Öland – 30 undersökningar 1970 – 1994: Arkeologiska undersökningar i Köpingsvik, utförda av Riksantikvarieämbetet och Kalmar läns museum. RAÄ 215, 216 m fl, Köping sn, Borgholm kn, Öland*. Kalmar läns museum arkeologiska enheten. Rapport 2004:2

Tekniska och administrativa uppgifter

Länsstyrelsens dnr:	431-3712-2023
Kalmar läns museums dnr:	33-240-2023
Projektnummer KLM:	A2351
Uppdragsgivare:	Borgholms kommun, ylva.hammarstedt@borgholm.se
Landskap:	Öland
Kommun:	Borgholms kommun
Socken:	Köping
Fastighet:	Kolstad 39:33
Fornlämningsnr:	L1957:1614 m.fl.
X koordinat:	6304742 (N)
Y koordinat:	603208 (E)
Latitud:	56°52'29.8"N
Longitud:	16°41'36.2"E
M ö h:	23 möh
Fältarbetstid:	2023-10-16-2023-10-17
Antal arbetsdagar:	2 dagar
Personal:	Cecilia Ring, Kenneth Alexandersson
Foto, Du-nummer:	Du 446:001–015
Fyndnummer:	inga fynd
Tidsålder:	Järnålder
Dokumentation:	All dokumentation förvaras på KLM.
Inmätning:	GPS, Koordinater och höjdangivelser i rikets koordinatsystem SWEREF 99 TM och RH2000.

Bilagor

Bilaga 1. Fotolista digitala bilder.	27
Bilaga 2. Schakttabell.	29
Bilaga 3. Metalldetekteringsrapport av Jonas Paulsson, Schulz Paulsson Arkeologi.	31

Bilaga 1. Fotolista digitala bilder

Fotolista digitala bilder

Landskap: Öland
Socken: Köping
Fastighet: Kolstad 39:33

2023

DU 446

Nr	Motiv	Från	Datum
1	Överisktsbild över förundersökningsytan.	VSV	2023-10-16
2	Överisktsbild över förundersökningsytan.	SSO	2023-10-16
3	Överisktsbild över förundersökningsytan.	V	2023-10-16
4	Överisktsbild över förundersökningsytan.	S	2023-10-16
5	Överisktsbild över förundersökningsytan.	SSO	2023-10-17
6	Grav 4, endast framrensad i schaktet	Ö	2023-10-17
7	Grav 4, endast framrensad i schaktet	S	2023-10-17
8	Grav 4, endast framrensad i schaktet	V	2023-10-17
9	Översikt över grav 4	SSV	2023-10-17
10	Grav 1 rest sten. Fundament på södra sidan.	S	2023-10-17
11	Grav 1 rest sten.	N	2023-10-17
12	Grav 1, närbild på de resta stenarna.	N	2023-10-17
13	Grav 1, bild på de resta stenarna från sidan.	V	2023-10-17
14	Grav 5, endast en remsa torvades av för att konstatera att det var en grav.	VSV	2023-10-17
15	Grav 5, översikt.	V	2023-10-17

Du446_015

Du446_001

Du446_002

Du446_003

Du446_004

Du446_005

Du446_006

Du446_007

Du446_008

Du446_009

Du446_010

Du446_011

Du446_012

Du446_013

Du446_014

Bilaga 2. Schakttabell

OBJECTID	Undersök- ningsmetod	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Fyllnings- typ	Fyllnings- färg	Beskrivning
1	Maskin	14,3	1,7	0,25	Sandig morän	Brungrå	Tunt torvskikt. Schakt med stort antal stora stenar.
2	Maskin	14,5	1,5	0,35	Sandig morän	Brungrå	Tunt torvskikt. Schakt med rejält med stenar, mindre sten i den södra delen.
3	Maskin	25	2,4	0,3	Sandig morän	Brungrå	Tunt torvskikt. Schakt med någon markfast sten i den norra delen.
4	Maskin	24	1,5	0,3	Sandig morän	Brungrå	Tunt torvskikt. Schakt med några större markfasta stenar i den norra delen.
5	Maskin	21,5	1,6	0,2	Sand	Brungrå	Tunt torvskikt. Schakt, något mer morän längst i söder och norra delen av schaktet, där- emellan ren guldbruna sand. Ej vattenavsatt.
6	Maskin	36,6	1,8	0,2	Sandig morän	Brungrå	Tunt torvskikt. Undergrunden bestod av sandig morän med bitvis sandiga ytor.
7	Maskin	16,6	1,6	0,4	Sandig morän	Brungrå	Tunt torvskikt. Undergrunden bestod av stora ca 0,6 m stora stenar.
8	Maskin	23	1,7	0,3	Sandig morän	Brungrå	Tunt torvskikt. Undergrunden bestod av sandig morän., några större markfasta stenar i öster
9	Maskin	2,5	1,6	15	Sandig morän	Brungrå	Tunt torvskikt. Undergrunden bestod av stora stenar direk- tundertorven.
10	Maskin	4,7	1,6	0,4	Sandig morän	Brungrå	Tunt torvskikt. Undergrun- den bestod av ca 0,4 m stora stenar i den västra delen.
11	Maskin	2,5	1,4	0,05	Sandig morän	Brungrå	Tunt torvskikt. Undergrunden bestod stenar direkt under- torven.
12	Maskin	3,3	1,5	0,2	Sandig morän	Brungrå	Tunt torvskikt. Undergrun- den bestod av ca 0,5 m stora stenar i den västra delen.
13	Maskin	17	1,3	0,35	Sandig morän	Brungrå	Tunt torvskikt. Undergrunden bestod sandig morän och ca 0,5 m stora stenar.
14	Maskin	8,2	1,4	0,3	Sandig morän	Brungrå	Tunt torvskikt. Undergrunden bestod av sandig morän
15	Maskin	11,2	1,6	0,2	Sandig morän	Brungrå	Tunt torvskikt. Undergrunden bestod av sandig morän

OBJECTID	Undersök- ningsmetod	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Fyllnings- typ	Fyllnings- färg	Beskrivning
16	Maskin	11,1	1,5	0,4	Sandig morän	Brungrå	Tunt torvskikt. Undergrunden bestod av sandig morän
17	Maskin	11,1	1,5	0,35	Sandig morän	Brungrå	Tunt torvskikt. Undergrunden bestod av sandig morän
18	Maskin	30,5	1,4	0,2	Sandig morän	Brungrå	Tunt torvskikt. Undergrunden bestod av sandig morän
19	Skärslev	2,95	0,65	0,15	Sandig morän	Brungrå	Avtorvad yta för hand. Sten- pckning av 0,1=0,4 m stora kalksten.
20	Maskin	2,8	3,5	0,25	Sandig morän	Brungrå	Tunt torvskikt.

Metalldetekteringsrapport

Undersökning med metalldetektor i samband med arkeologisk förundersökning inom fastigheten Kolstad 39:33, Köpings socken, Borgholms kommun, Öland

Metalldetektormodell som användes: XP DEUS 11”

Undersökningen:

Arbetsmetod och utförande:

En systematisk metalldetektering utfördes. Matjorden undersöktes på så olika sätt inom undersökningsområdet. På den västra delen hade de arkeologiska sökschakten lagts igen. Här detekterades ovanpå schakten och runt ikring dessa, där vegetationen hade blivit nertryckt av dumphögar och grävmaskin. På den centrala och östra delen, stod sökschakten öppna. Här avsöktes matjorden på de upplagda dumphögarna och i grävmaskinsspår. Utöver detta gick även alla synliga anläggningar i de öppna schakten över med metalldetektorn.

Vid avsökningarna av matjorden negligerades generellt utslag från järnföremål medan alla andra kontrollerades. Vid detektering av anläggningar beaktades alla typer av metallutslag.

Fältarbetet utfördes den 6/11 2023.

Detekteringssituationen: (fysiska faktorer som påverkar detekteringsresultatet)

För ett optimalt sökresultat skall metalldetektorns sökhuvud vara så nära marken som möjligt. Vid metalldetekteringstillfället var undersökningsområdet ett äldre kalhygge där uppkommen sly nyligen hade röjts bort vilket gjorde området väldigt svårundersökt, då det fanns stubbar, rikligt med grenar och sly kvar på marken.

Arbetet utfördes vid meteorologiskt gynnsamma förhållanden.

Jonas Paulsson (Arkeolog och metalldetekteringsspecialist)

Schulz Paulsson Arkeologi AB

Telefon: 0701733223

E-post: sp.arkeologi@gmail.com

Adress Box 104,
S-392 21 Kalmar

Telefon 0480-45 13 00

E-post info@kalmarlansmuseum.se
Webb kalmarlansmuseum.se

